

נר שמואל

לענין ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

לשבת קדש פרשת אמור תשע"ז

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

קידושין - ס"ד

1. משנה - קדשתי את בתי, קדשתיה וגרשתיה כשהיא קטנה אם היא כעת קטנה - נאמן, גדולה - אינו נאמן, מה החילוק?

א. לה"א - בקטנה נאמן כיון שבידו כעת לקדשה ולקבל אח"כ גירושיה, אך בגדולה אי"ז בידו - ולכן גם בנשבות ופדיתיה, בין שהיא קטנה בין שהיא גדולה - אינו נאמן לפוסלה לכהונה משום ספק זונה, כיון שאין בידו למוסרה לעכו"ם.

והקשו בכמה אופנים שכן בידו לפוסלה מן הכהונה?

א. הרי בידו להשיאה לחלל שיפסלה מכהונה - וביארו שמשנתנו כרבי דוסתאי בן יהודה, שבנות ישראל מקוה טהרה לחללין וכשם שבתו של חלל מאשה כשרה, כשרה לכהונה כך היא עצמה אינה נפסלת וממילא אין בידו לפוסלה.

ב. הרי בידו להשיאה לממזר - וביארו שמשנתנו כרבי עקיבא הסובר שאין קדושין תופסין בחייבי לאוין.

ג. הרי בידו להשיאה אלמנה לכהן גדול - ובזה מצינו שר' עקיבא מודה שקידושין תופסין והולד אינו ממזר.

וביארו שמשנתנו כרבי ישבב שאמר: 'בוא ונצווה על עקיבא בן יוסף' ולשיטתו: גם באלמנה לכה"ג אין קידושין תופסים.

ד. הרי בידו להשיאה לחייבי עשה [לצד שרב ישבב כך סבר].

ועוד הקשו - אף שבידו לקדשה אין בידו לגרשה, ועוד - אם יאמר אותו אדם, שאינו מעונין בה לא יוכל לכפותו.

ב. אלא - על בתו קטנה נאמן משום שהאב לאסור את בתו מן התורה - את בתי נתתי לאיש הזה, לאיש - אסרה הזה - התירה, ודווקא בנישואין האמינתו תורה אבל בגדולה ובשבויה אינו נאמן.

2. אלו אופני נאמנות שנינו בשעת מיתתו לענין זיקת אשתו ליבום?

א. משנה - אמר בשעת מיתתו יש לי בנים - נאמן, יש לי אחים - אינו נאמן.

ב. ברייתא - בקידושין אמר: יש לי בנים, או אין לי אחים, ובמיתתו אמר: אין לי בנים או יש לי אחים -

לרבי: נאמן רק להתיר כפי שאמר בשעת הקידושין. לרבי נתן: נאמן אף לאסור. וביארו שמשנתנו תתיישב אף כרבי נתן וכדלהלן:

א. רבא: דווקא בברייתא נאמן לאסור, כיון שמתוך שחוזר בו בשעת מיתה נראה שדובר אמת כדי שלא יהיה עוון תלוי בו.

ב. אביי: משנתנו עוסקת שלא מוחזק לנו בכלום, ולכן ביש לי בנים - נאמן, יש לי אחים - אינו נאמן, כיון שאין בכוחו לאוסרה על כל העולם.

אבל בברייתא מדובר שמוחזק באחים ולא מוחזק בבנים, ואילו לא חוזר בו נאמן להתירה כיון שיש לו 'מה לי לשקר' ולפוטרה מיבום על ידי גט שיחול שעה אחת קודם מיתתו, אבל אם חוזר בו בשעת מיתה שזקוקה היא ליבום, לרבי: מה לי לשקר נחשב כעדים ועוקרים את החזקת איסור [זקוקה] וכעת אינו יכול לעקור את החזקת היתר, ורבי נתן סבר: מה לי לשקר נחשב כחזקה שאינה עוקרת את החזקת איסור.

3. משנה - אלו אופנים של ספק את מי קידש שנינו?

א. המקדש את בתו סתם - אין הבגרות בכלל.

ב. יש לו שתי כיתי בנות משתי נשים - קדשתי את הגדולה, ואיני יודע מי [גדולה שבגדולות, או גדולה שבקטנות, או קטנה שבגדולות] לר' מאיר - כולן אסורות, חוץ מן הקטנה שבקטנות, לר' יוסי - כולן מותרות, חוץ מן הגדולה שבגדולות.

ג. קדשתי את בתי הקטנה - לר' מאיר - כולן אסורות, חוץ מגדולה שבגדולות, לר' יוסי - כולן מותרות, חוץ מן הקטנה שבקטנות. [הגמרא עושה צריכותא מדוע הוצרכו לחלוק פעמיים].

4. אין הבגרות בכלל - אבל קטנות בספק - האם נפשוט מכאן שקידושין שאין מסורים לביאה נחשבים קידושין?

מדובר שיש רק גדולה וקטנה, ואף שהבגרת מינתה את אביה לקבל קידושיה לא יעזוב מצוה שמוטלת עליו, ובודאי קידש את הקטנה.

5. הנודר עד הפסח - אסור עד שיגיע, עד שיהא פסח - אסור עד שיצא, כיצד הדין אם נדר 'עד פני פסח'?

לרבי מאיר: אסור עד שיגיע, רבי יוסי אומר: עד שיצא. שלר' מאיר אדם מכניס עצמו לספק, ולר' יוסי אין אדם מכניס עצמו לספק, וביארו - שמוחלפת השיטה בנדרים, וכן משמע מברייתא.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)